

Ποίηση

Η αυτοαναφορική μεταγλώσσα που «αποκαλύπτει» το μυθολογικό σύμβολο ανάμεσα σε αναγνώστη/ακροατή και συγγραφέα σπάνια λείπει από την ποίηση του Σάκη Σερέφα

Το τραγούδι της φάλαινας

Το ποίημα «Κίτη» του Σάκη Σερέφα είναι ένας τερπνός ειδολογικός γρίφος

ΣΑΚΗΣ ΣΕΡΕΦΑΣ
Κίτη.
Ένα ποίημα
Εκδόσεις Πατάκη, 2021, σελ. 118, τιμή 10,90 ευρώ

ΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΠΑΠΑΓΓΕΛΗ

Εκατό τυπωμένες σελίδες και μια προλογική «κοσμογονία» προδιαθέτουν για μια επικλή σύνθεση, ωστόσο το ποίημα του Σάκη Σερέφα, που εμφανίζει και μια γενναία δόση εκτεταμένων παρομοιώσεων ομηρικού τύπου, παραμένει πεισματικά ένας ειδολογικός γρίφος που φέρνει τον αναγνώστη αντιμέτωπο με καλειδοσκοπικές εναλλαγές γλωσσικού ύφους, παραστάσεων και στοχασμών. Απροσδόκητη είναι και η κατανομή της ποιητικής φωνής σε δεκατρία θαλάσσια κίτη που εμφανίζονται στον χρόνο της Γενέσεως και προσφέρουν το καθένα τη συσσωρευμένη «σοφία» του πάνω σε ένα πλήθος θεμάτων και ζητημάτων. Στο διακειμενικό ηχείο της σύνθεσης διασταυρώνονται μυθολογικές ιστορίες, διάσημα ομηρικά και σαιχηρικά επεισόδια, ο Κουέντιν Ταραντίνο, αυθεντικά ή κιβδηλα obiter dicta, θρύλοι των Εσκιμώων, ο Πλούταρχος, ο Βολταίρος και βέβαια, αφού ο λόγος ανήκει στα κίτη, ο Ιωνάν της Παλαιάς Διαθήκης και ο Χέρμαν Μέλβιλ. Απροσδόκητα γλωσσικά συντάγματα, εννοιολογικές

ακροβασίες, οθνείες αλλά και κοινόχρηστες εκφράσεις, τεχνικοί όροι, καθαρεύουσες εξάρσεις, παρά προσδοκίαν σφήνες σκηνοθετικών οδηγιών, «time salembou» χαρακτηρίζουν τη σύνθεση κατά μήκος και πλάτος και συνομοτούν για την ειρωνική υπονόμηση του «σεμνού» και του «μεγαλειώδους». Ιδού ο κλασικός τόπος της «Κοσμογονίας»: σε δραματική απόλεια λογγίνειου ύψους: *Ετσι τινάζονταν τα κίτη εγκαινιάζοντας με το βλέμμα τους τη Γη να τ' αστέρια στραφτοκοπούν αμεταχείριστα μέσα στη νύχτα να το φεγγάρι να ο ήλιος πι λούνα παρκ για την ύπαρξη να οι ξηρές ανοίξαμε, σας περιμένουμε το rent σένια πελάγη προτού ν' ανθίσουν ναυαγοί στα βάθη της αβύσσου να τα ζώφη του βυθού στη ζελατίνα τους συσκευασμένα ολοκαίνουρια είναι τα πάντα για να υποδεχτούν η πλάση μια ρεσεψιόν ανυποψίαστη για τα στήφη που θα 'ρθουν λαμπρών ηλίου φάος καταναγάζει την ουράνια ρεκλάμα ώσπου τα κίτη κόψαν την κορδέλα κι έπαψε το θάμα.*

Η αυτοαναφορική μεταγλώσσα που «αποκαλύπτει» το μυθολογικό σύμβολο ανάμεσα σε αναγνώστη/ακροατή και συγγραφέα σπάνια λείπει από την ποίηση του Σερέφα και εδώ ακούγεται στη διαπασών στη δέκατη τρίτη και τελευταία ενότητα: *Ο ίδιος καταπιώντας τους περιμένει όλους. Μοίρα κοινή. Ποιος; Το κίτος Ποίημα. Καταπίνει πλάστη κι ακροατή.* Στο μεταξύ, όμως, ο αναγνώστης έχει πάρει «μα πρέζα αθανασίας. Κι όσο κρατήρει».

Τα ψευδοελλόγια και εκκεντρικά *Κίτη* μοιάζει να συγκαλύπτει την «ολομέλεια» των χαρακτηριστικών της ποίησης του Σάκη Σερέφα: τέρπουν ως «καθαρή» ποίηση αλλά ταυτόχρονα, αρχέγονα και γι' αυτό σοφά, κάνουν νεύμα στον αναγνώστη να σκεφτεί το ρητορικό ερώτημα του Οράτιου: *ridentem dicere verum, quid vetat?* (τι είναι αυτό που εμποδίζει κάποιον να πει αλήθειες γελώντας;).

Ο κ. Θεόδωρος Παπαγγελέ είναι ακαδημαϊκός, ομότιμος καθηγητής Τμήματος Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ανατρεπτικές αναθεωρήσεις
Τα κίτη ραψωθούν με άριστη γνώση των διάσημων ομοτήχων τους αλλά είναι ευεπίφορα σε ανατρεπτικές αναθεωρήσεις, και το πιο ελλόγιο από αυτά, αφού αναδιηγηθεί με παιγνιώδη πιστότητα τις αιματηρές λεπτομέρειες της οδουσειακής Μνηστηροφονίας, εικάζει τα τερπνά και «μπακαλίστικα» παρεπόμενα μιας συμφωνίας που δεν έγινε ποτέ ανάμεσα στον Φονέα και στους μνηστήρες:
- *Αργοντα, ό,τι φάγαμε κι ό,τι ήπαμε μες στο παλάτι σου δέκα χρόνια τώρα θα σ' το ξοφλήσουμε και με το παραπάνω.*
Φ: *Ακούω προσφορές.*
- *Μάλαμα και χαλκό από πέντε φορτία ο καθένας μας.*
Φ: *Δέκα κι ακατέβατα.*
- *plus πέντε πύθους, απ' τους μεγάλους, κόκκινο κρασί.*
Φ: *Δώδεκα. Εμβαθ, πίνατε πολύ.*
Παρά το γεγονός ότι η συνολική σύνθεση μοιάζει φυγόκεντρη, ο τίτλος καθεμιάς από τις δεκαερείς ενότητες του ποιήματος («Θυσία», «Διδαχή», «Ασωτία», «Χρέος», «Κλισε», «Ψυχή», «Fake» κ.ά.) ορίζει τον θεματικό-εννοιολογικό πυρήνα γύρω από τον οποίο στροβιλίζεται, κατά κανόνα με παρωδιακή ροπή, η διακειμενική γύμωση με τις υπαινικτικές αναφορές της σε μύθους, κινηματογραφικές ταινίες, κόμικ και ηθικές πραγματείες.

Ο Σάκης Σερέφας γεννήθηκε το 1960 στη Θεσσαλονίκη, όπου και ζει. Έχει εκδώσει 70 βιβλία με ποίηση, πεζογραφία, θέατρο, μελέτες για πόλεις, τόπους και ποιητές, μεταφράσεις και ανθολογίες, όπως και βιβλία για παιδιά.

Το ποίημά του με τίτλο «Κίτη» (εκδ. Πατάκη) έλαβε το βραβείο «Λάμπρου Πορφύρα» της Ακαδημίας Αθηνών για το έτος 2022. Τα βραβεία και οι τιμητικές διακρίσεις της Ακαδημίας Αθηνών απονέμονται σε ειδική συνεδρίαση στο τέλος του χρόνου και αφορούν εργασίες και επιδόσεις του αμέσως προηγούμενου έτους.